

De la plàstica i l'espai per H. A. Cassanyes

No fa gaires dies que en un article nostre aparegut ací mateix, classifiquem els diferents arts formatius com essent l'una, la pintura, l'art del pla, l'escultura, l'art del volum i l'arquitectura la de l'espai. Aquesta formulació ens ha semblat que hem d'explicar-la amb més claredat i precisió, tot especificant de passada algun problema que aquell dia semblava poder enunciar.

Començarem, doncs, tot respondent als qui podrien caure en la banalitat d'objectar que no semblava l'arquitectura, sinó totes les arts formatives eren Arts de l'espai, que la classificació de l'espai formal fet pel gran Schmarzow, que dividí aquests en espai visual, espai tàctil i espai del camí (Gehraum) i la fonamentació de la qual classificació no desconeixem ningú que no sigui un ignorant complet i pel mateix del tot desqualificat per a intervenir en aquestes qüestions de l'estètica i la ciència de l'Art, ja rehat fonamentalment per ella mateixa aquella superficial objectivitat i confirmem així aquella classificació nostra feta —ho confessem obertament— sobre la base d'aquella concepció dels tres mitjans de percepció especial explicada per l'il·lustrat autor de "Grundgesetze der Kunstwissenschaften" i "Das Wesen der garchitektonischen Schöpfung".

Es clar que entre l'una i l'altra d'aquestes diverses arts, hi ha gradacions com, per prendre un exemple d'una diferent branca científica, n'hi ha entre els diversos regnes zoològics. Així, doncs, no és el relleu com un pont de comunicació entre la pintura i l'escultura, tal com la plàstica monumental ho és entre aquesta darrera i l'arquitectura?

Mes, altra aquesta classificació de les gradacions específic-general, n'hi ha encara una altra força més subtil formada per les produccions d'aquelles èpoques creadores o bé també individualitzades, que tot i d'expressar-se mitjançant la tècnica escultòrica, no gens menys allò essencial de la seva voluntat de creació artística-estètica era, però, d'un caràcter més aviat pictòric o bé, de l'altra banda, arquitectònic.

Un cas evidenciadíssim de tendència pictòrica n'ofereix aquell August Rodin tan justament celebrat un dia, pel qual "l'escultura era l'art dels braços i dels forats", ja que per a ell el més decisiu era el joc de la llum sobre aquells, o sia quèlcom de purament visual. Això és encara més evident si hom recorda aquell passatge en el qual el mateix Rodin confessa al subtil i punyent Eugène Carrière haver rebut força exemples i estímuls de les seves pintures, d'aquelles pintures d'un volumisme difús tan suggestiu.

Es evident, però, que una obra escultòrica executada segons aquests principis, estant isolada produïx un efecte purament pictòric, ja que només és comprensible aleshores que forma part d'un conjunt unitari, com s'esdevé en aquelles obres d'art "total" de les èpoques creadores per excel·lència, o sia en el gòtic i en el barroc. I tant enyorà Rodin la inclusió de les seves obres en el conjunt grandios d'una Catedral, que fins Carrière esquivà amb el seu encert acostumat "que a Rodin pròpiament només li ha mancat una Catedral".

Quant al que diferencia aquesta escultura radicalment nòrdica d'aquella més meridional hel·lènica, aquell Ruskin que fins malgrat Beaudelaire és indiscutiblement el més gran crític d'art del segle XIX, escrivé que es distingien en què l'una talla en la pedra a la "forma" i l'altra a l'"efecte". No dubtem pas que hom pot oïr netament com la tendència pictural dels que esculpíen l'efecte visual, es continuà a través dels Russos i Tzardovitch en aquella que transposen en la pedra amb força enrgia per cert a les produccions dels "Cubistes" com Picasso i Gris i la qual direcció ateny, per cert, un caire prou equivocat en el confusionisme, assats començant plantant, entre la parèntesi naturalístic-visual i la més superficial simplificació geomètrica, que ens ofereixen les produccions d'aquells virtuosos de la tècnica manual tan hàbils com desorientats que és En Pau Gargallo.

No mancarà qui creurà que aquestes escultures visualistes o pictorialistes despassen els límits o bé les regles de la plàstica, com si aquests no fossin altra cosa que una il·lusió pretenciosament limitadora dels incanescents a comprendre res de nou. Ningú, ens sembla, no ha respost com Karl Federer a aquesta actitud de jutge sense autoritat en escriure en el seu llibre "Das testhetische Problem" el "parlar de les lleis d'un gènere artístic no significa en el fons altra cosa que l'opinió d'un autor que afirma que una obra d'art ha d'ésser de tal o qual manera perquè altres obres d'art que a ell li han plagut o bé són cèlebres, són així". És clar que això només ho afirmen aquells mateixos esperits limitats que confessen que els plauen les obres d'art "discretas", com si la "discreció" en l'art és d'ètica, almenys d'estètica i no d'ètica, no són sinó d'"utilitat", així com el mot tan carregat de continguts contradictoris de "tradició" no és per a nosaltres més que una manera polida de dir "rutina".

Res no ens prova això amb més evidència que si comparem un autèntic escultor com Rodin amb un plàstic tan estricte com Maillou. De l'una banda

LES ARTS CONCLUSIONS del Primer Congrés d'Arquitectes de Llengua Catalana

POLITICA URBANISTA

BASES PER A UNA LLEI D'URBANISME CONCLUSIONS

1. — La llei d'urbanisme considerarà la nostra terra, com un conjunt en la qual cada una de les parts, sense perdre la seva personalitat, contribueix a l'harmonia general de Catalunya.

2. — Un organisme tècnic orientarà i controlarà tot quant es refereix a l'urbanització de les ciutats, i comarques de Catalunya, i actuarà d'organisme consultor de la Generalitat.

3. — Tot pla d'urbanització haurà de subjectar el seu estudi a dos períodes: El primer, fixarà l'Estatut Urbanístic; l'altre, el projecte d'urbanització, que donarà les solucions concretes dels problemes urbans.

Tot projecte d'urbanització, necessitarà que abans sigui aprovat l'Estatut Urbanístic.

4. — L'Estatut Urbanístic continuarà, principalment, la repartició de les zones, que seran:

a) — Zones de verd.
b) — Zones de tràfic.
c) — Zones d'habitatge.
d) — Zones industrials i mineres.
e) — Zones d'aigua.
f) — Zones de protecció artística, arqueològica i monumental.
g) — Zones de protecció sanitària.

La Llei definirà la significació de cada zona i les virtuts a què obliguen.

5. — El projecte d'urbanització, fixarà les solucions concretes dels problemes urbans i detallarà les servituds que neixen de la impositió de les zones que afecten a la propietat.

6. — Els estudis urbanístics seran sempre obligatoris en les poblacions d'activitat i creixença ràpida.

7. — Tot projecte fixarà el període d'execució, en funció del creixement de la ciutat, vila, o poble.

8. — En dictar en la llei d'urbanisme, o en llei a part, les disposicions necessàries per a poder fixar en cada estudi urbanístic la repartició de terrenys i solars a fi de facilitar la formació dels viables de les ciutats i la regularització dels solars.

9. — Tots els Ajuntaments de Catalunya, hauran de trobar en la legislació catalana, els mitjans necessaris per tal que puguin desenvolupar una política social del terreny que tingui l'objectiu d'afavorir l'habitatge i evitar l'especulació de terrenys.

10. — Aprofitant un projecte d'urbanització, solament podrà edificar-se en les zones i carrers que tinguin com a mínim els serveis de clavegueres, aigua potable i pavimentació.

11. — El terreny que resti exterior a tot pla d'urbanització, serà considerat com a zona de reserva, i com a tal només seran permeses aquelles construccions que fixarà la llei.

12. — Mentre que no hi hagi un pla d'urbanització a cada ciutat, vila o poble, es fixarà interinament, en el seu entorn una zona de reserva per tal d'assegurar les urbanitzacions futures.

ORDINACIONS MUNICIPALS

CONCLUSIONS

1. — Cada població ha de tenir uns ordinaris municipals a les seves característiques, que neixen, no solament de la importància numèrica dels seus habitants, sinó de l'acció dels terrenys en la població s'assenta, de les condicions climatològiques, proximitat de la mar o dels rius, i la tradició urbana de la població.

2. — Una bona part de les disposicions que constitueixen uns ordinaris municipals, calen de ple en les activitats professionals dels arquitectes i per això cal recabar la intervenció dels arquitectes en la redacció de les ordinaris municipals de cada població.

3. — El Congrés d'Arquitectes de Llengua Catalana, proclama la importància que té per a una població de qualsevol categoria, té el que hom disposi d'unes ben estudiades ordinaris municipals, addites a les característiques de la població, i especialment que estigui degudament controlada la seva aplicació mitjançant la intervenció d'un arquitecte municipal.

4. — El Congrés aprova l'Index de matèries contingut en la ponència que resumeix la redacció articulada d'unes ordinaris municipals per a una població mitjana, deixant per al Segon Congrés l'establiment de l'artículat corresponent, a municipis petits i grans, així com també les ordinaris especials per a la ciutat de Barcelona.

POLITICA SOCIAL

BARRIS OBRERS I ESPECULACIO DE TERRENYS A LES CIUTATS

CONCLUSIONS

1. — La política de l'habitatge recolzarà en la formació de plans d'extensió i reforma de poblacions en la qual serà indicada la destinació dels terrenys. Per tant, tota construcció d'habitatges, tant d'iniciativa particular com col·lectiva, haurà de subjectar-se a normes urbanes dintre les regles d'un pla de conjunt en què es trobin resolts els serveis socials que són indispensables en vista de l'interès comú.

2. — La complexitat d'aquest problema, fa que no permeti d'escometre'l sense estudis i formació d'estadístiques de mortalitat, densitat d'habitatge, política d'immigració obrera, d'espais lliures, etc.

3. — La Generalitat vetllarà per tal que s'estableixi un programa de cases a bon preu per a tots aquells que visquin d'un jornal o sou, promulgant totes aquelles disposicions que permetin als Ajuntaments portar a terme una política de l'habitatge; establir un gran pla d'obres públiques i orientant la reforma interior de totes les grans poblacions de Catalunya.

4. — La Generalitat defensarà tota iniciativa individual o col·lectiva que tingui tendència al millorament de l'habitatge tant urbana com rural sempre i quan tingui una finalitat social i no cregui directament o indirectament l'especulació dels terrenys o dels lloguers.

5. — Abans que hi sigui lliurat cap auxell econòmic a tota entitat, empresa o particular que s'aculli als beneficis de la llei de "Cases barates", haurà de realitzar el mínim de serveis públics i socials que conté el projecte d'urbanització. Com són: un jardí per als infants, camps de joc, escoles, i els serveis de clavegueres, aigua i pavimentació.

6. — Tota entitat o particular que realitzi una urbanització, haurà de fixar els preus de venda dels terrenys edificables i les condicions en què efectuarà la venda i els lloguers; condicions que hauran d'ésser aprovades pels organismes que en el seu dia crei la Generalitat.

POLITICA SANITARIA

ANOTACIONS PER A UNA LLEI DE SANEJAMENT DE L'HABITACIO

CONCLUSIONS

1. — Cada habitació, independentment de la seva capacitat i confort, haurà de reunir indispensablement aquelles condicions que assegurin la salubritat i benestar dels que l'habituen i que, per tant, esdevingui una garantia de la salut pública.

2. — Els municipis tindran organitzada la inspecció de l'habitatge exercida per arquitectes, la qual vetllarà per l'estada de les condicions d'habitabilitat dels edificis.

3. — Aquests serveis d'inspecció formaran el fixer de salubritat de cada habitació i el "pla de salubritat" de la població, en la qual restaran classificades les habitacions en diferents graus d'insalubritat.

4. — Per tal de garantir l'estada dels tipus de densitat d'habitatge, no es permetrà que cap foraster es fixi en una població sense estar inclòs prèviament en una fitxa d'habitació.

5. — Les sancions que per insalubritat imposarà la inspecció de l'habitatge, podrà arribar a la declaració temporal o definitiva de la inhabilitat de l'estatge, amb facultats de demolició immediata.

6. — La llei facilitarà als municipis

De la fotografia moderna per Josep Mir

Arran del Primer Saló de Fotografia Publicitària — que actualment encara pot visitar-se al Publi-Cinema, de la nostra ciutat —, vaig publicar en aquesta plana artística, i al seu temps, una ressenya de l'interessant conjunt de fotografies allí reunides. Hagi de confessar que mai vaig preveure l'èxit aconseguit dins el ram, amb aquell meu comentari fet d'una manera objectiva i sense el greu propòsit de desorientar i malmetre, que el senyor Claudi Carbonell m'atribuïx en un article intitulat "Al voltant de la fotografia", aparegut darrerament en aquesta mateixa plana.

No he fet de la fotografia la meua professió, ni tampoc he sentit per aquest bell ofici — no art — una gran afició. Sempre he cregut que, tributari com és d'uns principis de física inamovible, mai podria desxifrar-se d'aquest llast per a poder remuntar els espais immaterials de les belles arts.

Ha calgut que a casa nostra es produïssin algunes mostres de fotografia "art nouveau", que vol dir fotografies fetes per a la gent que no té la sensibilitat envellida, perquè molts dels que no som fotògrafs, ni professionals, ni "amateurs", giréssim els ulls envers ella, i sentíssim un interès per la fotografia indígena, solament experimentat fins ara per l'estranger.

Es aquesta fotografia viva, precisament, la que repugna a molts dels nostres fotògrafs, els quals, perquè conciben a la perfecció el domini tècnic de la maquinària i se saben de cor totes les fórmules del laboratori, es creuen apes per a produir una obra d'art. Bé sap tothom que per a aconseguir això darrer, no és pas l'ofici el factor de més pes — sense que vulgui dir que sigui negligible —; solament una cultura artística feta amb el contacte directe amb les belles arts i una sensibilitat oberta a tots els batecs de darrera hora, poden produir l'obra d'art.

Per això l'únic camí segur perquè la fotografia pugui atènyer la categoria d'artística — no d'art — era el que el cinema i les grans revistes gràfiques alemanyes, especialment, han marcat al món; o sigui, la fotografia pura, la fotografia filla de la màquina, sense dissimular el seu origen material; ans al contrari, posant-lo de relleu amb dignitat absoluta i enlaïrant la seva condició amb el talent i la visió personal de l'autor.

A aquestes meravelles fotogràfiques, el mateix poden aconseguir-se en la fotografia publicitària que en la cinematogràfica, tant en la fotografia humana com en la panoràmica, etc. Es l'esperit de l'interpretar el que ha de prevaler per a obtenir un resultat emotiu; la màquina i el laboratori han de reduir-se a purs instruments al servei d'ell, i res més.

L'art de la fotografia

IV CONCURS I EXPOSICIO D'ART FOTOGRAFIC

NOMES PER A AFICIONATS, I ORGANITZAT PER L'ATENEU MANLEUENC, QUE SERA CELEBRAT DES DEL DIA 14 AL 28 D'AGOST DE 1933 AMB MOTIU DE LA FESTA MAJOR

Bases

I. L'exposició de les obres serà inaugurada el dia 14 d'agost, i es tancarà el dia 28 del mateix mes.

II. Cada concursant haurà de presentar com a mínim una col·lecció de tres proves. Com a màxim es poden presentar quatre col·leccions, o sigui, dotze fotografies. La mida mínima de cada fotografia serà de 9 x 14, i la màxima de 40 x 50. Les proves han d'anar muntades sobre cartolina. Cada concursant podrà optar a tants premis com col·leccions presenti.

III. Cada col·lecció portarà una divisa diferent composta de tres lletres i dues xifres com per exemple: A 11 x 4 B o bé L M J 1935. Les dites divises s'hauran d'anotar al dors, car l'Ateneu curarà de fer-les, i així seran totes iguals. Per la banda de la fotografia no podrà haver-hi cap inscripció ni senyal, podent, en cas contrari, la comissió organitzadora, excloure-les del concurs.

IV. Cada expositor haurà d'acompanyar, juntament amb les fotografies, un sobre tancat dins el qual hi haurà el butlletí d'inscripció degudament omplert, segons expressa. En lloc ben visible de la carpeta tancada també hom ha d'anotar-hi tantes divises com

col·leccions presenti. El butlletí d'inscripció ha d'anar amb la signatura del concursant. En ésser lliurades les obres serà lliurat un rebut corresponent amb el qual podran retirar les no premiades.

V. Les obres premiades quedaran de propietat de l'Ateneu Manlleuenc; les no premiades per tot el dia 15 de setembre proper es creuran cedides a l'entitat organitzadora.

VI. No s'admetrà cap fotografia, ja sigui enviada per correu, recadada o altra condició, que no estigui amb perfecta estada i amb ports pagats. Cada concursant haurà de satisfer la quantitat de tres pessetes per despeses d'organització.

VII. Seran admeses les fotografies fins tot el dia 10 d'agost. Les rebudes a partir d'aquesta data seran considerades fora de concurs.

VIII. El jurat qualificador podrà declarar desert un premi sempre i quan no consideri cap col·lecció mereixedora d'aquest, sent-se públic el fall del concurs el dia 14 en l'acte d'obertura d'aquest.

IX. Les fotografies que es presentin han d'ésser inèdites.

X. Per retirar els premis caldrà la presentació dels corresponents negatius.

XI. Tot concursant, pel sol fet de prendre part en aquest concurs, admet les presents bases. El fall del Jurat és inapel·lable.

XII. Queda reservat al dret d'admissió.

La Comissió Organitzadora

Manlleu, juny de 1933.

NOTULLES: El Jurat serà compost d'un crític d'art, un pintor i un fotògraf.

Totes les obres i carpetes han d'ésser dirigides a nom de: Senyor president de l'Ateneu Manlleuenc, C. G. mà Enric Declat, a Manlleu.

Chassaigne Frères Pianos, Gramòfons, Discos, Rotllos :: Claris, 43

Noticiari de les Arts

* A més de la primera llista d'artistes donants de dibuixos i pintures per a l'exposició que organitza l'Associació del Magisteri Particular de Catalunya i Balears que feren pública, cal donar a conèixer la segona. Són els següents: Casio Boda, Ferran Mússons, Josep Canyes, Joan Artigas, Josep Campillo, Antoni Vidal, Maurici Vall, Josep Lletjós, Jaume Ferrer, Francesc Ortiz, Guillem Soler, Ferran Garcia, Francesc Serra, Jaume Riera i Alfred Opisso.

La Comissió organitzadora ha acordat que tingui efecte la dita exposició a la Plaça del Teatre, número 2, principal, d'aquesta ciutat (Casa València), que l'acte d'obertura es faci el migdia del dijous vinent i que pugui ésser visitada durant les hores de deu a una del matí i de cinc a nou del vespre fins el dia 4 del mes vinent en què es farà l'acte de clausura.

* Es molt visitada l'exposició col·lectiva inaugural de la sala "Les Arts". Duran i Bas, número 9, en la qual s'exhibeixen gran nombre d'importantes obres de pintura moderna, en la seva major part inèdites.

L'actualitat perenne de Picasso, ara encara més actual amb motiu de la seva retrospectiva a París, fa que tingui motiu de molta atenció uns dibuixos de l'època barcelonina de Picasso que s'exposen a "Les Arts".

D'un concurs de cartells

La Comissió que l'Associació de Vigilants i Suplents Particulars Nocturns de Barcelona nomenà per al concurs de les seves targetes de Nadal, les bases del qual es publicaren al seu temps, recorda a tots els pintors i dibuixants que l'admissió de croquis finitx el dia 31 del corrent. També recorda que per a aquest concurs té desatinsat vuit premis en metàl·lic: Primer: dues-centes pessetes; segon: cent; dos premis de cinquanta pessetes cada un, i quatre premis de vint-i-cinc pessetes cada un.

La col·lecció Plandiura

A la Junta de Museus s'han rebut expressives comunicacions de felicitació per l'acord d'adquisició de la Col·lecció Plandiura de la Societat d'Atracció de Forasters, del Foment de les Arts Decoratives, de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya i del Circol Artístic.

L'Associació d'Hotellers i Similars de Catalunya i el Foment de les Arts Decoratives han adreçat a l'Alcalde sengles comunicats trametent els acords de llurs respectives Juntes, considerant de conveniència que es porti a terme l'adquisició de la col·lecció Plandiura, en defensa del patrimoni artístic de Catalunya i enriquiment dels Museus de la ciutat.

Concurs de fotografies d'estiueig

El Grup Ancora de la F. J. C. avisa els socis estiuejants que vulguin prendre part en el Concurs fotogràfic, que des del dia 20 de juliol poden trametre la inscripció i l'adreça de l'estiu al local del Grup, Claris, 38, principal, i rebran la redacció definitiva de les bases del concurs. La inscripció es tancarà el 30 d'agost, i la presentació de fotografies finirà el 30 de setembre.

El concurs i exposició tindrà lloc, del 15 al 30 d'octubre de l'any corrent, al local del Grup Ancora. Es

